

↑ Συνέδριο για την κλιματική κρίση

15-17 Ιουνίου 2022

Η συμβολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης: από τη διεπιστημονική έρευνα και εκπαίδευση στην παροχή επιστημονικής γνώσης για τη λήψη αποφάσεων πολιτικής.

Περιλήψεις Συνεδρίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

1^ο Συνέδριο για την Κλιματική Κρίση

15-17 Ιουνίου 2022

Η συμβολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης: από τη διεπιστημονική έρευνα και εκπαίδευση στην παροχή επιστημονικής γνώσης για τη λήψη αποφάσεων πολιτικής.

Περιλήψεις Συνεδρίου

Αθήνα, Μάρτιος 2023

Τίτλος: 1^ο Συνέδριο για την Κλιματική Κρίση

Επιστημονική επιμέλεια

Κων/νος Καρτάλης, Καθηγητής ΕΚΠΑ

Επιμέλεια κειμένων

Μαρία Ροϊλού, ΕΑΔΠΠΑ

Φιλολογική Επιμέλεια

Τμήμα Δημοσιευμάτων της Διοίκησης ΕΚΠΑ

Γραφιστική επεξεργασία, εκτύπωση και βιβλιοδεσία

Τμήμα Τυπογραφείου, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

© Copyright 2023, Εκδόσεις Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Απαγορεύεται η κατά οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγή, δημοσίευση ή χρησιμοποίηση όλων ή μερών του βιβλίου αυτού, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη και του συγγραφέα.

ISBN: 978-960-466-284-5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Πρύτανη ΕΚΠΑ Καθηγητή Μελέτιου-Αθανάσιου Δημόπουλου _____	5
Περίληπτική Παρουσίαση της Δραστηριότητας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Ευρύτερο Θεματικό Αντικείμενο της Κλιματικής Αλλαγής Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος και Κωνσταντίνος Καρτάλης _____	7
Θεματική Ενότητα 1: Διεθνείς και Δημόσιες Πολιτικές για την Κλιματική Κρίση _____	13
Θεματική Ενότητα 2: Κλιματική Κρίση στη Μεσόγειο _____	21
Θεματική Ενότητα 3: Κλιματική Κρίση και Βιώσιμη Ανάπτυξη _____	37
Θεματική Ενότητα 4: Δράσεις Προσαρμογής στην Κλιματική Κρίση _____	55
Θεματική Ενότητα 5: Ενέργεια και Ενεργειακή Μετάβαση _____	69
Θεματική Ενότητα 6: Κλιματική Κρίση, Ακραία Καιρικά Φαινόμενα και Φυσικές Καταστροφές _	81
Θεματική Ενότητα 7: Κλιματική Κρίση και Υγεία _____	95
Θεματική Ενότητα 8: Εκπαίδευση και Μάθηση για την Κλιματική Κρίση _____	115
Θεματική Ενότητα 9: Επικοινωνώντας την Κλιματική Κρίση _____	137

4 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεματική Ενότητα 10:

Κλιματική Κρίση και Ανθρωπιστικές Επιστήμες _____ 145

Θεματική Ενότητα 11:

Κλιματική Κρίση και Πολιτιστική Κληρονομιά _____ 157

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Μελέτιος-Αθανάσιος Κ. Δημόπουλος, Καθηγητής Ιατρικής, Πρύτανης του ΕΚΠΑ

Με την έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση των περιλήψεων του 1ου Συνεδρίου με θέμα «*Η συμβολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης: από τη διεπιστημονική έρευνα και εκπαίδευση στην παροχή επιστημονικής γνώσης για τη λήψη αποφάσεων πολιτικής*» κλείνει ένας 1^{ος} κύκλος δημιουργικής ανάλυσης και δημοσιοποίησης του πλούσιου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του ΕΚΠΑ στο πεδίο της Κλιματικής Κρίσης και ανοίγουν αρκετοί επόμενοι.

Το Συνέδριο, που τελούσε υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου, πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 15-17 Ιουνίου 2022 στο Κεντρικό Κτήριο του ΕΚΠΑ με τη συμμετοχή άνω των 300 μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας του ΕΚΠΑ και περίπου 50 εκπροσώπων από φορείς του ευρύτερου Δημοσίου. Ιδιαίτερης σημασίας γεγονός αποτελεί η μεγάλη συμμετοχή φοιτητών από μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα σπουδών του ΕΚΠΑ.

Στις έντεκα Συνεδρίες που πραγματοποιήθηκαν παρουσιάστηκαν 108 πρωτότυπες ερευνητικές εργασίες στις εξής θεματικές ενότητες:

«Δημόσιες και διεθνείς πολιτικές για την κλιματική κρίση», «Κλιματική Κρίση στη Μεσόγειο», «Κλιματική Κρίση και Βιώσιμη Ανάπτυξη», «Κλιματική Κρίση, Ακραία Καιρικά Φαινόμενα και Φυσικές Καταστροφές», «Κλιματική Κρίση – Δράσεις προσαρμογής και μετριασμού», «Κλιματική Κρίση, Ενέργεια και Ενεργειακή Μετάβαση», «Κλιματική Κρίση και Υγεία», «Κλιματική Κρίση και Ανθρωπιστικές Επιστήμες», «Κλιματική Κρίση και Πολιτιστική Κληρονομιά», «Εκπαίδευση και Μάθηση για την Κλιματική Κρίση» και «Επικοινωνώντας την Κλιματική Κρίση».

Στο πλαίσιο του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκε επίσης το 5ο Επιστημονικό Φόρουμ για τη Μείωση της Διακινδύνευσης από Καταστροφές στην Ελλάδα. Το Forum διοργανώθηκε από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΕΚΠΑ «Στρατηγικές Διαχείρισης Περιβάλλοντος, Καταστροφών και Κρίσεων».

Πιστεύω ότι οι συμμετέχοντες στο Συνέδριο διαπίστωσαν ότι το ΕΚΠΑ πρωτοπορεί και πρωταγωνιστεί τόσο ερευνητικά όσο και εκπαιδευτικά και στο θεματικό πεδίο της Κλιματικής Κρίσης, μέσα από το τρίπτυχο **«Διεπιστημονικότητα – Πολυθεματικότητα – Καινοτομία»**.

Ειδικότερα οι εργασίες που παρουσιάστηκαν αποτυπώνουν: (α) τη διεπιστημονικότητα που χαρακτηρίζει το ΕΚΠΑ σε ό,τι αφορά το αντικείμενο της Κλιματικής Κρίσης, (β) την πολυθεματικότητα και την καινοτομία της έρευνας για την Κλιματική Κρίση που πραγματοποιείται στο ΕΚΠΑ στο πλαίσιο εθνικών και διεθνών ερευνητικών έργων, (γ) την επιτυχημένη ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών έργων στα Προγράμματα Σπουδών μας μέσα και από τη διαμόρφωση καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών και τέλος (δ) τη μεγάλη εμβέλεια διεθνή παρουσία του ΕΚΠΑ σε προγράμματα και πρωτοβουλίες για την Κλιματική Κρίση.

Πιστεύω επίσης ότι διαπιστώθηκε η συνεπής, συνεχής και εξόχως σημαντική συμβολή του ΕΚΠΑ προς τους φορείς της κεντρικής διοίκησης και της περιφερειακής/τοπικής αυτοδιοίκησης σε ό,τι αφορά την παροχή και ενσωμάτωση της επιστημονικής γνώσης στη λήψη αποφάσεων πολιτικής.

Προσκαλώ τους αναγνώστες αυτής της έκδοσης να συνδυάσουν τις περιλήψεις με τις ομιλίες όπως παρουσιάζονται στο κανάλι του ΕΚΠΑ στο YouTube: <https://youtube.com/playlist?list=PLPzlnO4nqiMuWfoQsH41r9rP1bX-JRV1P>.

Τέλος, το Συνέδριο αποτελεί προϊόν συλλογικής προσπάθειας. Υπό αυτό το πρίσμα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου προς όλους τους συντελεστές του.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΕ ΔΥΣΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΧΕΣΗ: Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΩΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΗΘΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Βασίλειος Φανάρας, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, ΕΚΠΑ

Η κατάχρηση του περιβάλλοντος με την υπερβολική άντληση των φυσικών πόρων, την καταστροφή των οικοσυστημάτων, την εξαφάνιση των ειδών και τη ρύπανση, κατέδειξε ότι η εκμετάλλευσή του δεν προκάλεσε μόνο την αλλοίωση της χλωρίδας και της πανίδας, αλλά και των γενετικών χαρακτηριστικών του ανθρώπου. Η οικολογική κρίση δεν οφείλεται αποκλειστικά σε οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες, αλλά συνδέεται με το σύνολο της κοινωνικής ζωής και των σχέσεων του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, η οποία καταδεικνύει το ήθος του, δηλαδή τον τρόπο ζωής του. Αποτελεί κρίση πνευματική και ηθική και οφείλεται στην κρίση που δημιουργήθηκε στον ίδιο τον άνθρωπο. Η προτροπή για την ασκητική αντιμετώπιση της δημιουργίας αποτελεί μία ακόμη επιβεβαίωση ότι το πρόβλημα είναι και παραμένει ηθικό. Η δυσαρμονία που παρουσιάζεται στις σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση αποτελεί το κύριο πρόβλημα, το οποίο προφανώς αποτελεί βιοτεχνολογικό πρόβλημα. Συνεπώς, η ηθική κρίση που αποκαλύπτεται με την κλιματική αλλαγή καθορίζει την ευθύνη του ανθρώπου, αλλά και τα μέτρα τα οποία απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος. Όταν η περιβαλλοντική κρίση κατανοείται ως ατομική ευθύνη, γίνεται αντιληπτή η ανάγκη για αλλαγή νοοτροπίας και διαφορετικής αντιμετώπισης του φυσικού περιβάλλοντος.

ISBN: 978-960-466-284-5